

**ЖОҒАРҒЫ, ОРТАҢҒЫ, ЖӘНЕ
ТӨМЕНГІ АҒЫСТАҒЫ ӨЗЕН
АҢҒАРЛАРЫНЫҢ ФОРМАЛАРЫ**

Характер течения реки

- Характер течения реки зависит от местности, по которой река протекает

план

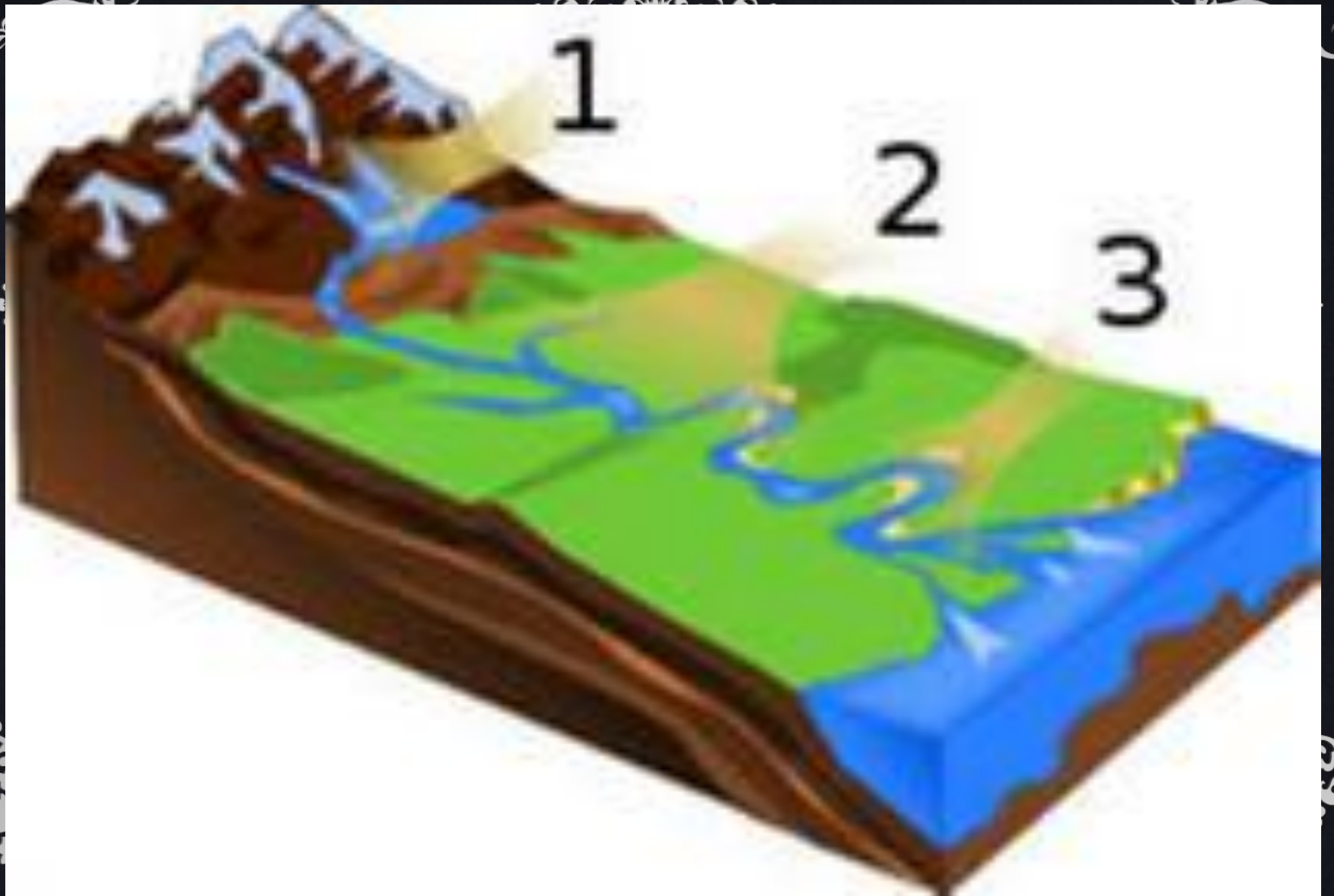
Өзен ағыстарына сипаттама

- ❖ *Жоғарғы өзен ағысының* жер бедері көбінесе таулы болып келеді, сондықтан өзен ағысы тез, жылдам.
- ❖ *Орта өзен ағысы* қыратты жерлерден, жазықтардан өтеді, сондықтан өзен арнасы кеңейіп, ағыс жылдамдығы орташа болады.
- ❖ *Өзеннің төменгі ағысында* жер бедері ойпат пен жазыққа сәйкес келгендіктен, жылдамдық баяу болады.

1

2

3

СРЕДИЗЕМНОЕ МОРЕ

ДЕЛЬТА НИЛА

ТИПЫ ДЕЛЬТ

ЛОПАСТНАЯ ДЕЛЬТА МИССИСИПИ

ДУГООБРАЗНАЯ ДЕЛЬТА ЛЕНЫ

КЛЮВООБРАЗНАЯ ДЕЛЬТА ТИБРА

ӨЗЕН ҚҰЛАМАСЫ

❖ *Өзен құламасы (падение реки) дегеніміз өзен бастауы мен сағасының айырмасы болып табылады.*

Мысалы: Волга өзенінің бастауы 226м биіктіктен басталса, құятын жерінің биіктігі 28м. Сонда өзен құламасы - м.

АРНАНЫҢ ЕҢІСІ

❖ *Арнаның еңісі (уклон рек)* дегеніміз - өзен құламасының өзен ұзындығына қатынасы.

Мысалы: Волга өзенінің ұзындығы 3530км, сонда арна еңістігі – см.

Өзен жылдамдығы

- ❖ **Өзен жылдамдығы м\с өлшенеді. Өзен жылдамдығы арнаның әр бөлігінде әртүрлі болып келеді. Жағадан ортасына, өзеннің түбінен беткі жағына қарай жылдамдық күшейеді.**
- ❖ **Өзен жылдамдығы әртүрлі әдістермен өлшенеді, мысалы, гидрологиялық қалытқы немесе гидрометриялық тікбұрыштар.**

Өзендегі су режимі

- ❖ Өзендегі су режимі су шығыны мен судың ағып кетуімен сипатталады.
- ❖ Су шығыны дегеніміз өзен арнасымен бір секунд ішінде ағып өтетін су мөлшері. Су шығыны куб.м\сек өлшенеді.
- ❖ Судың ағып кетуі дегеніміз ұзақ уақыт ішіндегі (ай, маусым, жыл) су шығыны.